

EDITORIAL:

Unele considerații privind STAREA dreptului comercial român la 10 ani de la abrogarea Codului civil (1884-2011) și a Codului comercial 1887-2011).

Necesitatea sistematizării, armonizării, modernizării și unificării (codificării) legilor comerciale din perspectiva dreptului comparat și a stadiului de elaborare a unui Cod european al dreptului afacerilor

Prof. Marin Voicu

-SUMAR-

I. Dreptul comun și drepturile speciale. Interdependență și pluridisciplinaritate vs. autonomie. Unele reflecții epistemologice din doctrina socio-juridică franco-belgiană ("Reflecții epistemologice asupra dreptului comun și a drepturilor speciale", de Jean-Paul Chazal, profesor la Universitatea „Jean Moulin”, Lyon III, Franța, publicată în R.T.D. com. 1998.115)

- 1. Dreptul civil (1804) – dreptul comun istoric în Franța*
- 2. Ambiguitatea dreptului comun, artificialitatea și autonomia drepturilor speciale*
 - 2.1. Sensurile puternic, fiabil, moderat*
 - 2.2. Criteriile de distincție. Inadaptările*
 - 2.3. Instrumentalizarea drepturilor speciale*
 - 2.4. Interdisciplinaritatea NU exclude autonomia relativă și/sau pluridisciplinaritatea, ci "subordonarea"*

II. Succinte considerații asupra stării dreptului comercial la 10 ani de la abrogarea Codului civil (1864-2011) și a Codului comercial (1887-2011). Unele exemple de drept comparat

- 1. Codurile și dreptul comun/drepturile speciale*
 - 1.1. Codul civil și legile civile speciale = dreptul civil ca drept comun*
 - 1.2. Codul comercial și legile comerciale = dreptul comercial (acum numai legile speciale)*
 - 1.3. Dependența dreptului comercial de dreptul civil. Prin unificarea obligațiilor civile și comerciale nu s-a alienat conținutul dreptului comercial, nu l-a desființat ca ramură (diviziune) a sistemului unitar al dreptului privat român*
 - 1.4. Hamangiu – dreptul civil și diviziunile sale, Anexa 1*
- 2. Starea dreptului comercial după 1.10.2011*
- 3. Drept comparat. Codurile comerciale*

*III. Unele observații asupra stadiului și construcției proiectului „Codului european al dreptului afacerilor”, obiectiv prioritar al „Bazei juridice” a Politicii Comerciale Comune – PCC a UE și asupra proiectului de „Cod european al contractelor” **

I. DREPTUL COMUN ȘI DREPTURILE SPECIALE. INTERDEPENDENȚĂ ȘI PLURIDISCIPLINARITATE VS. AUTONOMIE. UNELE REFLECȚII EPISTEMOLOGICE DIN DOCTRINA SOCIO-JURIDICĂ FRANCO-BELGIANĂ („REFLECȚII EPISTEMOLOGICE ASUPRA DREPTULUI COMUN ȘI A DREPTURILOR SPECIALE”, DE JEAN-PAUL CHAZAL, PROFESOR LA UNIVERSITATEA „JEAN MOULIN”, LYON III, FRANȚA, PUBLICATĂ ÎN R.T.D. COM. 1998.115)

1. Poziția și rolul pluridisciplinar al dreptului civil (1804) și **aparitia/autonomia dreptului comercial/dreptului administrativ, dreptului muncii, precum și a dreptului consumului** au bulversat clasificarea tradițională a disciplinelor juridice.

Efectele perverse ale autonomizării excesive au fost denunțate de doctrină: **pulverizarea dreptului comun, multiplicarea codurilor, ultraspecializarea, intensificarea conflictelor de „frontieră”** etc.

Fără a contesta realitatea acestui fenomen istoric, dreptul civil rămâne cu statutul de drept comun, iar în plan epistemologic, drepturile speciale cu o existență proprie, în complexitatea relațiilor dintre disciplinele juridice (R. Gassèn, *Loi spéciales et droit commun*”, D. 1961, Chron 91, citat de Chazal, p. 2).

2. Ambiguitatea dreptului comun

Aparent, noțiunea de „droit commune” este aureolată de **prestigiul istoric, care i-a conferit autoritatea dreptului însuși** (A se vedea „*Corpus juris civilae*”, din Digestele lui Ulpian și *Institutions* ale lui Gaius și Justinian), (J. Gaudemet: „*De ius commune en droit communautaire*”, în *clès pur siècle*, Dalloz 2000, p. 1011).

3. Autonomia și artificialitatea drepturilor speciale

(1) **Sensul puternic (forte)** – total independente de drept comun

(2) **Sensul fiabil** – un anumit particularism generat de specializare; autonomia este sinonimă cu particularitatea, specificitatea, care își poate găsi rădăcinile într-un cod (Codul comercial, Codul penal, Codul muncii, Codul asigurărilor, Codul consumului ș.a.), iar hiperspecializarea transcende în codurile promulgate (dreptul societăților are reguli prevăzute în Codul civil, Codul comercial, Codul monetar ca și dreptul asigurărilor).

(3) **Sensul moderat** – între autonomia absolută, asimilată unui vas închis și etanș, și autonomia abuzivă, dedusă dintr-o simplă particularitate, există o cale mediană, în care autonomia constă în faptul că în dreptul special există referiri la principii și norme din dreptul comun.

Această concepție temperată a autonomiei se reflectă în faptul că anumite drepturi speciale bulversează sau resping principiile ori regulile dreptului comun, în timp ce în calea mediană ele se aplică fără dificultate.

Așadar, „**Interdisciplinaritatea NU exclude autonomia relativă – pluridisciplinaritatea**”, dar nu acceptă „subordonarea”.

Particularitățile comerțului modern

NU sunt acoperite în normele NCCR, precum:

- **rapiditatea** încheierii și executării tranzacțiilor comerciale este de esență comerțului, prin mecanisme specifice de naștere, transmitere/transformare și stingerea obligațiilor;
- **punctualitatea** – obligațiile asumate trebuie executate la scadență, de aceea și termenul pentru executarea obligațiilor este de esență contractelor și poate atrage rezoluțiunea/rezilierea lor;
- **creditul reciproc** este de natura operațiunilor comerciale, iar
- **securitatea creanțelor** este o necesitate ce decurge din credit ș.a.

II. SUCCINTE CONSIDERAȚII ASUPRA STĂRII DREPTULUI COMERCIAL LA 10 ANI DE LA ABROGAREA CODULUI CIVIL (1864-2011) ȘI A CODULUI COMERCIAL (1887-2011). UNELE EXEMPLE DE DREPT COMPARAT

1. Codurile și dreptul comun/drepturile speciale

1.1. Codul civil și legile civile speciale = dreptul civil ca drept comun

1.2. Codul comercial și legile comerciale = dreptul comercial (acum numai legile speciale)

1.3. Dependența dreptului comercial de drept civil prin unificarea obligațiilor civile și comerciale nu a alienat conținutul dreptului comercial, nu l-a desființat ca ramură (diviziune) a sistemului unitar al dreptului privat român

1.4. Hamangiu – dreptul civil și diviziunile sale – (Anexa 1a)

2. Starea dreptului comercial după 1.10.2011

2.1. Teza absorbției dreptului comercial în drept civil nu este acoperită de modul în care s-a aplicat concepția monistă căci în realitate s-au abrogat o mare parte din normele comerciale în scopul „unificării obligațiilor civile și comerciale”, realizându-se, deci, un experiment legislativ și doctrinar, fără a se produce „dizolvarea dreptului comercial” sau materia legilor comerciale în vigoare, care au supraviețuit neatinse.

2.2. O anumită dualitate a reglementărilor comerciale a existat pe tot traseul îndelungat, parcurs în tandem de cele două coduri – civil (1964-2011) și comercial (1887-2011), pe care s-au afirmat, deopotrivă, marii noștri doctrinari în **calitatea lor de creatori de școli de drept civil și de drept comercial**,

precum Plastara, Cantacuzino, Nacu, Hamangiu, D. Alexandresco, Traian Ionașcu, M. Eliescu (drept civil) și **M.A. Dumitrescu, I. Fintescu, Gălășescu-Pyk, I.L. Georgescu, I. Turcu, St. Cărpenu** (dreptul comercial), „flancați” de marii proceduriști G.G. Tocilescu, E. Herovanu, P. Vasilescu, I. Stoenescu, Hilsenrad, S. Zilberstein, Gr. Porumb, I. Deleanu, V.M. Ciobanu.

Așa însă, marii noștri profesori, civiliști și comercialiști, care au dat dovezi clare de integrare în științele juridice europene sunt trecuți în umbra mediocrității prezentului veleitar din doctrina contemporană limitată și din Alma Mater digitalizată și încărcată de orgoliile noilor „mișcări cvasiintelectuale” și „reflecții ad-hoc”, ca imperative ale globalizării/modernizării vieții economice și comerciale (a se vedea „Protagoniștii științei dreptului comercial roman”, I.L. Georgescu, 1996, 2002).

În Academia Română au fost primiți numeroși profesori, civiliști și comercialiști, marea majoritate plecați dintre noi (ultimii acad. Ion Dogaru și acad. Vasile Stănescu, ambii doctrinari ai dreptului comercial), în prezent școala juridică de drept privat fiind reprezentantă prin acad. Liviu Pop și acad. Cornel Bârsan.

Cum LPA – Cod civil 2011 [art. 8 alin. (1) și art. 3 Cod civil] NU a ascultat de Constituția României [art. 146 lit. d) „arbitraj comercial”], tot așa doctrina (știința) dreptului comercial nu s-a supus unificării depline a obligațiilor civile și comerciale (de fapt, nu a avut loc unificarea dreptului comercial cu dreptul civil).

2.3. Dreptul comercial s-a „tras” (născut) din dreptul civil **în aceleași circumstanțe istorice ale României și s-a aflat tot timpul în cei peste 125 de ani de existență viabilă în SIAJUL dreptului civil** ca „drept comun de referință”, păstrându-și această filiațiune seculară, ca și în Franța, Italia, Luxemburg, Spania, Belgia, Polonia, SUA, China ș.a.

2.4. Teza „subordonării dreptului comercial față de dreptul civil” în această formulare de „SUBORDONARE” nu apare în doctrina citată de prof. Marian Nicolae, fiind rezultatul interpretării extinse a opiniei: „dreptul comun este dependent” de dreptul civil, cu care are o „legătură de dependență”. De ce și ce se urmărește prin substituirea termenilor sau alterarea acestora și, implicit, a conceptelor doctrinarilor (I.L. Georgescu, Rocca, Vivante ș.a.).

2.5. La 01.06.1904, ilustrul **prof. M.A. Dumitrescu**, fondatorul dreptului comercial român, afirma: „Legiuitorul comercial nu și-a întins imperiul lui numai acolo unde logica lucrurilor îl cheamă să **domine**, dar, profitând de **senilitatea Codului civil, a forțat principiile și pentru considerații de utilitate practică, deci relative, speciale, imposibil de grupat într-o formulă sintetică, i-a sustras BĂTRÂNULUI (Cod civil) o serie nemărginită de acte civile**”.

„Existența dreptului comercial precedă ESENȚA sa (I. Turcu); este **„ramura cea mai dinamică a dreptului privat, un laborator în care se experimentează soluțiile juridice, pentru a fi adaptate la cerințele vieții economice”** (St. Cărpenu), laborator **„de creație a unor instituții NOI, revoluționare, care aveau să schimbe forța lumii”** (I.L. Georgescu).

3. Drept comparat

3.1. Relevante sunt noile coduri comerciale din state, aflate între primele puteri comerciale ale lumii, potrivit Organizației Mondiale a Comerțului și UNCTAD, precum Franța – versiunea în vigoare în 2021, Luxemburg, Spania, Belgia, Algeria, China ș.a., toate având, în general, aceeași structură normativă.

3.2. Codul de comerț Luxemburg 2016, cu 4 CĂRȚI:

I) **Cartea I – „Despre comerț în general”**, Titlul I – Considerații, Titlul II – Legile comerțului, Titlul III – Societățile, Titlul IV – Despre separarea bunurilor, Titlul V – Despre bursele de comerț, Titlul VI – Comisarii, Titlul VII – Despre vânzări, Titlul VIII – Gajul comercial, Titlul IX – Despre prescripție; II) **Cartea a II-a – Comerțul maritim, Cartea a III-a – Despre falimente și Cartea a IV-a – Jurisdicția comercială**

3.3. Codul comercial – Franța, cu 9 CĂRȚI:

I) **Despre comerț în general:** 1) Actul de comerț; 2) Comercianții; 3) Comisarii, transportatori, agenții; 4) Fondul de comerț; 5). Protecția secretului afacerilor;
II) **Societățile comerciale;**
III) Vânzările;
IV) Libertatea economică;
V) Efectele de comerț;
VI) Dificultățile întreprinderilor – falimentul;
VII) Jurisdicțiile comerciale;
VIII) Profesiile reglementate;
IX) Ținuturile de peste mări.

3.4. Codul afacerilor din CHINA – 1993, cu 9 CĂRȚI:

I) Principiile generale;
II) **Dreptul comun al societăților;**
III) **Dreptul bunurilor;**
IV) Reglementarea generală a activității economice;
V) Reglementări speciale ale anumitor activități individuale și comerciale;
VI) **Activități din servicii;**
VII) **Fiscalitatea;**
VIII) **Vânzările;**
IX) **Reglementarea diferendelor maritime și comerciale;**
I) Arbitrajul intern și internațional;
II) Arbitrajul maritim. Comisia chineză de arbitraj maritim.

3.5. SPANIA – Codul de comerț 1885 actualizat, cu 4 CĂRȚI:

I) **Despre comercianți și comerț în general;**
II) **Contractele speciale de comerț;**
III) **Despre comerțul maritim – Codul maritim;**
IV) Despre credit, plăți, falimente.

3.6. BELGIA – Codul dreptului economic 2017, cu 15 CĂRȚI:

- I), II) Definiție și principiile generale;
- III) Libertățile economice și comerciale;
- IV) și V) Concurența;
- VI) Piața și consumatorii;
- VII) Serviciile de plată și de credit;
- VIII) Calitatea produselor și serviciilor;
- IX) Securitatea produselor și serviciilor;
- X) Contractele speciale – agenții comerciali, cooperarea comercială, transportul ș.a.;
- XI) Proprietatea intelectuală și securitatea afacerilor;
- XIII) Concentrarea;
- XIV) Dispoziții finale;
- XV) Aplicarea legii și a normelor UE.

3.7. MAROC – 3.10.1996, cu 5 CĂRȚI:

- I) Comerciantul;
- II) Fondul de comerț;
- III) Efectele de comerț;
- IV) Contractele comerciale;
- V) Falimentul întreprinderilor.

3.8. POLONIA – 2004 – Legea libertății economice și comerciale (Codul comercial): dreptul material, cel societar, producția și procedurile speciale.

3.9. ALGERIA – 2019, Codul comercial, cu 5 CĂRȚI:

- I) Despre comerț, în general;
- II) Fondul de comerț;
- III) Falimentul;
- IV) Efectele de comerț;
- V) Societățile comerciale.

3.10. SUA – UNIFORM COMMERCIAL COD (UCC-2007), adoptat și aplicat în cele 50 de state, cu excepții: Columbia, Puerto Rico și o parte din Louisiana.

3.11. Unele tendințe în dreptul franco-german al comerțului

a) Spre o convergență a drepturilor german și francez al societăților?, de Peter Jung în *Revue international de droit comparé*, nr. 4/2008, pp. 861-884.

„**Dreptul german și francez al comerțului și societăților** au multe elemente în comun, dar și diferențe convergențe celor două sisteme de drept, au loc prin schimburi juridice în două modalități: în mod direct, prin **intermediul dreptului privat al UE**, deosebit de important în dreptul societăților și printr-o **armonizare realizată prin circulația directă a ideilor, principiilor și conceptelor juridice** între cele două state”.

b) „**Le commerciant dans le droit allemand**”, **Comerciantul în dreptul german, în „Revue international de droit compare”** nr. 4/2009, pp. 785-816, de Anne Guineret-Brobbe Dorsman.

„Deși în dreptul francez și cel german dreptul civil și dreptul comercial sunt deosebite, **amândouă cunosc noțiunea de COMERCIANT, ceea ce ilustrează faptul că cele două sisteme de drept au aceeași concepție**”.

Dar și dreptul român civil și comercial conține noțiunea de „comerciant” și de „activitate comercială” prevăzute expres în art. 6 (2) și art. 8 (2) din LPA nr. 71/2010.

c) „**Le resonnable dans les principes du droit européen de contracts**”, **Rezonabil în principiile dreptului european al contractelor** (Revue internationale de droit comparé” nr. 1/2008, pp. 701-727, Leny Duong).

„Principiile dreptului european al contractelor (PDEC) conțin de foarte multe ori **termenul rezonabil**, autorul relevând importanța unei noțiuni care constituie o «punte» între **sistemul romanist și cel de «Common Law» cu cele două orientări semantice: rezonabil, adică ceea ce este probabil, previzibil și, ceea ce este posibil, util, eficient**”.

d) **Poate fi redus dreptul comercial la „teorii generale”** înscrise în Codul civil? (Revue trimestrielle du droit civil” nr. 3/2009, p. 417, de Sebastien Pimont).

„În dreptul civil al obligațiilor și contractelor **doctrina construiește «teorii generale» în numele concepției «moniste», care nu acoperă însă particularitățile, diversitatea și modernismul evoluției dreptului comercial**”.

4. Scurtă concluzie

4.1. La NOI, însă, în loc de ONORURI, la „vârsta” de 125 de ani a Codului comercial și de 150 de ani a Codului civil, cele mai durabile coduri ale vieții românilor, la 01.10.2011, s-a comis, prin „adoptare tacită”, asasinarea acestora, iar acum, după 10 ani, NU constatăm elemente de viabilitate a unificării obligațiilor civile și comerciale, **ponderea majoră a subdiviziunilor dreptului comercial rămânând (supraviețuind) în numeroasele legi comerciale speciale sau în norme comerciale din alte legi speciale**.

Observăm, așadar, că politica legislativă în materie NU s-a îndreptat **spre anihilarea pulverizării reglementărilor, diseminate într-un „bagaj normativ” enorm, la care se adaugă normele UE (mii de pagini), aplicabile direct și cu prioritate**.

4.2. Necesitatea imperioasă au fost și rămân NU unificarea obligațiilor civile și comerciale, ci **sistematizarea, armonizarea, codificarea și modernizarea legilor comerciale**, în raport de experiența din dreptul comparat exemplificat (vezi Belgia, Spania, China etc.) și cea de elaborare a dreptului european al afacerilor.

4.3. Unele obiective pentru un asemenea PROIECT:

- Examinarea atentă a legilor cu o largă sferă normativă (cele din anii 1990 și 2000, cele din anii 1930);

- Selecția (trierea) textelor depășite, arhaice, repetitive, inadecvate ș.a. (exemple **Anexa 1 b**);

- Sistematizarea, unificarea și armonizarea legilor comerciale într-un **cod al legilor comerciale**, sau un cod al afacerilor ori al activităților economice (Polonia), sau un cod al dreptului economic (Belgia, poate cel mai modern și actual, adoptat în paralel cu Codul maritim belgian, intrat în vigoare la 1.09.2020), dar și în **perspectiva elaborării Codului european al dreptului afacerilor**.

III. UNELE OBSERVAȚII ASUPRA STADIULUI ȘI CONSTRUCȚIEI PROIECTULUI „CODULUI EUROPEAN AL DREPTULUI AFACERILOR”, OBIECTIV PRIORITAR AL „BAZEI JURIDICE” A POLITICII COMERCIALE COMUNE – PCC A UE ȘI A PROIECTULUI DE „COD EUROPEAN AL CONTRACTELOR”.

1. Geneza și stadiul

Codificarea, astfel cum a fost definitivă de Comisia Europeană în 2001, este de esența sistemului juridic al UE, iar un Cod al dreptului european al afacerilor este baza juridică a PCC a UE.

Expresia „drept european al afacerilor” își are izvorul în jurisprudența CJUE – vezi Hotărârea din 23.04.1991 (Hofner și Elser vs. Macrot, C-41/90 și Hotărârea din 10.01.2006 – Cassa din Risparmio, C-222/04), cu 30 de ani în urmă.

2. Structura proiectului codului: 1) Dreptul pieței; 2) Dreptul comerțului electronic; 3) Dreptul societăților; 4) Dreptul securității; 5) Dreptul întreprinderilor în dificultate; 6) Dreptul bancar; 7) Dreptul executării; 8) Dreptul asigurărilor; 9) Dreptul piețelor financiare; 10) Dreptul proprietății intelectuale; 11) Dreptul distribuției; 12) Dreptul consumului.

3. Raportul special asupra Proiectului codului prezentat Parlamentului UE în 2019 are la baza numeroase lucrări, studii și articole, precum și acte legislative derivate ale UE (Anexa 2 – LISTA în limba franceză), precum și „Cartea Albă asupra viitorului Europei – Reflecții și scenarii pentru UE 27, la orizontul 2025”, publicată de Comisia Europeană la 1.03.2017, în care este intenționat: „Un grup de lucru al țărilor membre au convenit asupra unui «**COD al dreptului afacerilor**» comun, **unificând dreptul societăților, dreptul comercial și domeniile conexe**, care să ajute întreprinderile de toate nivelurile să-și exercite facil activitățile lor transfrontaliere”.

„Comisia Europeană nu poate să amâne **reglementare codificată a relațiilor comerciale și uniformizată între diferiți actori economici europeni, instrument esențial pentru încurajarea și relansarea schimburilor și investițiilor transfrontaliere**”.

Din 2019, acest proiect se află într-un stadiu avansat, iar la 10.05.2021 o scrisoare a fost adresată Parlamentului European de către Comisie pentru a se fixa o dată certă asupra examinării acestei inițiative.

Proiectul „Codului european al afacerilor” a obținut unanimitatea actorilor europeni (instituții, fundații, profesioniști etc.), realizând armonizarea reglementărilor în vigoare în fiecare stat membru în materie de drept al afacerilor. El poate intra pe ordinea de zi a Parlamentului European și a Consiliului UE în 2021 dacă există voință politică (extras din scrisoarea Asociației Henri Capitant către Grupul de lucru al Adunării Franco-Germane, XII, 2020).

Nu trebuie omis faptul că un proiect de **Cod european al contractelor este în finalizarea Grupului de Studii, pe baza principiilor dreptului european al contractelor transmise, în decembrie 2007, Comisiei Europene, apropiat de modelul internațional pe care-l constituie Principiile UNIDROIT relative la contractele de comerț internațional.**

ANEXA 1A

1. **„Tratat de DREPT CIVIL ROMÂN”**, de C. Hamangiu, I. Rosetti Bălănescu și Al. Băicoianu, vol. I, 1928.

„B. **Dreptul național** privat se ocupă de actele particularilor care nu pun în genere în joc decât interese individuale. El se subîmpart în următoarele ramuri principale:

a) **Dreptul civil**, care constituie **ramura cea mai importantă** din tot dreptul, și care se ocupă de actele particularilor **de drept comun**, adică de actele pe care le pot face în genere orice cetățean, indiferent de profesiunea sau ocupațiunea sa. **Se poate spune că dreptul civil este dreptul privat general. De aici, marea sa însemnătate. El cârmuiește familia, starea și capacitatea persoanelor, proprietatea și regimul bunurilor, obligațiunile, succesiunile etc., într-un cuvânt, cele mai însemnate raporturi și acte juridice ale persoanelor particulare. Toate celelalte ramuri ale dreptului privat se ocupă numai de anumite raporturi juridice speciale, izvorând din exercitarea anumitor profesii și conțin în definitiv reguli excepționale față de regulile generale ale dreptului civil.** Dreptul civil este deci acela a cărui sferă de aplicațiune este cea mai întinsă;

b) **Dreptul comercial**, care nu se aplică decât la o categorie de persoane și de acte anume la comercianți și la actele de comerț. **Legătura dintre dreptul civil și cel comercial este foarte strânsă, așa încât se poate chiar spune că dreptul comercial nu este decât o ramură specială a dreptului civil care sustrage anumite acte în favoarea anumitor persoane de la regulile civile de drept comun;**

c) **Dreptul industrial**, care se ocupă doar de raporturile juridice ce se nasc din exercițiul unei industrii: el constă în materii destul de diferite: de drept civil, de drept administrativ și chiar de economie politică.

În afară de aceste trei ramuri de drept privat, mai sunt și alte ramuri mai puțin însemnate, cu caracter special: **dreptul rural, dreptul maritim etc.”.**

ANEXA 1B

Exemple de legi comerciale cu norme confuze, repetitive, contradictorii, desuete (extras din documentul AMCHAM România, American Chamber of Commerce în România).

(1) Legi comerciale care conțin paralelisme în reglementare:

- Legea nr. 148/2000 privind publicitatea
- Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive
- Legea nr. 449/2003 privind vânzarea produselor
- Legea nr. 296/2004 privind Codul consumului
- Legea nr. 363/2007 privind combaterea practicilor incorecte ale comercianților
- Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic
- OG nr. 21/1992 privind protecția consumatorilor
- OG nr. 99/2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață
- OG nr. 34/2014 privind dreptul consumatorilor

(2) Practici comerciale ilicite:

- Legea nr. 363/2007
- OG nr. 99/2000
- Legea nr. 11/1990
- Legea nr. 12/1990

(3) Publicitatea înșelătoare:

- Legea nr. 296/2004 privind Codul consumului
- Legea nr. 148/2000 și Legea nr. 158/2000 (Termene de prescripție neunitare)

(4) Acte normative desuete-depășite:

- OG nr. 99/2000 privind comercializarea produselor și serviciilor de piață
- Legea nr. 12/1990
- Legea nr. 11/1990
- Legea nr. 296/2000
- Legea nr. 365/2002 și Normele metodologice de aplicare

(5) Acte normative cu prevederi contradictorii:

- Legea nr. 12/1990
- Legea n. 365/2002
- OG nr. 21/1992
- OG nr. 99/2000

In memoriam: „Prof. univ. dr. em. Octavian Căpățână la 100 de ani de la naștere (14.10.1921-14.10.2021), mentorul Revistei Române de Drept Maritim” (text nou, juridice.ro, 14.10.2021)

Prof. Marin Voicu

Motto:

„Înțelesurile unei vieți se conturează uneori mai deplin printr-un epitet or un simbol decât trecând firul cronologiei”.

„În anii târzii ai vieții, privirile încetează să mai cate cu speranță înainte, răsucindu-se către tot ce a fost. Trecerea pe sub furcile caudine ale unui secol de pervertit prin înșelăciune, prin impostură, prin hărțuire, frânge elanuri, întinează crezuri, desfinde valențe”.

(Octavian Căpățână, „Dreptul concurenței comerciale”, 1994, Lumina Lex, p. 297)

1. PRINCIPALELE DATE BIOGRAFICE

1.1. Născut în Cernăuți, în vestita și strămoșeasca Bucovină a lui Ștefan cel Mare și Sfânt, în ziua de 14.10.1921, înălțătoare a Sfintei Paraschiva, Octavian Căpățână a urmat cursurile Liceului „Costache Negruzzi” din Iași și apoi pe cele ale Liceului „Spiru Haret” din București.

În perioada 1939-1942 a fost student al Facultății de Drept a Universității din București, pe care a absolvit-o cu **distincția Unanimitate de bile albe**. A urmat apoi **cursurile de doctorat**, susținând în 1947 TEZA „Titlu gratuit în actele **juridice**”, în care tânărul magistrat cutează a spune că „**Viața juridică se desfășoară între doi poli diametrali opuși: egoismul și altruismul. Sentimentele egoiste concordă cu titlu oneros, în timp ce altruismul își găsește expresia juridică în actele cu titlu gratuit**”.

Profesorul Alexandru Vălimărescu, îndrumător de doctorat, afirma că lucrarea doctorandului Octavian Căpățână are o valoare științifică remarcabilă, fiind „**o luminoasă și completă sinteză a fenomenului gratuității în actele juridice**” (teza a fost publicată integral în anul 2003 de Editura Lumina Lex).

1.2. Octavian Căpățână, judecător și notar de stat

După absolvirea facultății (1942) este numit **judecător la Tribunalul Ilfov, secțiile civile și comerciale**, fiind însă, după schimbarea puterii politice, mutat „disciplinar” (pentru dosar de cadre necorespunzător) la Tribunalul Putna și apoi la Tribunalul Odobești, după care, la scurt timp, este **numit notar de stat la Giurgiu**.